

# Redning af bygninger og genstande

## Historiske og fredede bygninger

Ved brand- eller vandskade i fredede, historiske bygninger bør man inddrage en restaureringsarkitekt eller andre med kendskab til historiske byggeteknikker så hurtigt som muligt. Der kan være indskudslag af ler til isolering mellem etagerne, stråpuds og nedbrudt bindingsværk, som kan give særlige udfordringer.

Ved historiske tapeter monteret på rammer på væggene kan murfugten være lang tid om at forsvinde. Fugtigheden skal overvåges af en konservator, indtil fugtigheden i murværket er stabil og under kontrol.

## Asbestsanering

Mange nyere bygninger indeholder byggematerialer med asbest. Ved en brand i disse bygninger kan aske og sod indeholde asbest, som er meget sundhedsskadeligt. Når genstandene efterfølgende skal renses, udgør asbestsoden en sundhedsrisiko. I arbejdet med beredskabsplanen bør man kortlægge mulige asbestholdige byggematerialer. Hvis en brand opstår, skal evakuerede genstande mærkes "Asbest".

## Lugtsanering

Efter en brand vil genstande, interiør og bygninger lugte af røg og sod. Sod har en stærk og vedvarende lugt, som kan hænge ved materialerne i årevis. Skadesservicefirmaer tilbyder derfor lugtsanering som en del af skadesbegrænsningsarbejdet. Der findes mange forskellige metoder til lugtsanering, men mange af metoderne er skadelige for historiske genstande og bygninger. Derfor bør man inddrage en konservator i valget af lugtsanering i samarbejde med skadesservicefirmaet.

Frarådes:

- Skadesservicefirmaet må ikke anvende ozonanlæg til lugtsanering. Alle organiske materialer som fotos, læder, tekstiler, lærreder og plast tager skade, da ozon accelererer ældning på genstandene.
- Nogle skadesservicefirmaer anbefaler at male sodlugtende vægge med en dampspærre, som indkapsler lugten. Den metode må ikke anvendes i historiske bygninger.
- Duftblokke imprægneret med æteriske olier er ætsende og må ikke komme i direkte kontakt med genstande eller bygningselementer. Duftblokke med æteriske olier kan anvendes i mindre lokaler, men skal placeres med omtanke. Brug beskyttende underlag, så de ikke er i direkte kontakt med museumsgenstande, og læg dem ikke direkte på gulv eller i vindueskarme.

- Nogle lugtsaneringsanlæg anvender en vandig tåge tilsat lugtneutraliserende stoffer. Disse anlæg opfugter og efterlader en film på de behandlede genstandes overflader. Disse anlæg må ikke bruges.

Anbefales:

Lugtsaneringsanlæg med æteriske olier er det optimale valg. Æteriske olier spredes i luften via tørdamp. De æteriske olier danner en svag elektrostatisk binding til sodpartiklerne, og lugten "ophæves" i menneskets næse.

## Affugtning

Når branden er slukket med vand, skal affugtning straks etableres af et skadesservicefirma. Luftfugtigheden kan få skimmelsvamp og mug til at vokse i bygningsmaterialer og interiør i løbet af få døgn. Affugtning bør ske kontrolleret, under hensyntagen til bygningen og fastmonteret interiør. Fugtigheden bør overvåges i samarbejde med en konservator, som kan rådgive ift. materialegrupper og holde øje med følgeskader som mugdannelse eller svindrevner.

Vær opmærksom på, at affugtere kan afgive meget varme til lokalet. Affugtere skal tilses og tømmes jævnligt, så de ikke løber over.

## Nummerering og klassificering under evakuering

Det er vigtigt at bevare nummereringen af genstandene eller arkivalierne. Transportkasser med genstande skal mærkes med etiket, som indeholder nummerering, placering på reol/hylde, montre, lokale e.l. Markér gerne, om materialet er "Vådt", "Tørt" eller "Fugtigt". Til frysning skrives nummer eller placering (reol+hylde) med blyant på en seddel, som lægges ind i posen, så den er synlig udefra.